

Trojni Cvet

iz jubilejnega leta.

Dr. ANDREJ PAVLICA

CENA 2 L.

Tisk. „Narodna Tiskarna“ v Gorici.
Čisti dobiček za Slovensko sirotišče.

TROJNI CVET.

Dr. Andrej Pavlica.

Tiskala in založila „Narodna Tiskarna“ v Gorici.
Čisti dobiček za Slovensko sirotišče.

~~48610~~

49927

№. (№ 30 dec. 30)

03002059

Št. 3681.

IMPRIMATUR

V Gorici dne 2. dec. 1926.

† Frančišek Borgia
nadškof.

Trojni cvet. . . .

Podajam ti, dragi čitatelj, trojni cvet iz večnih višav: cvet evangelijskega ubošтва sv. Frančiška, cvet nedolžnosti sv. Stanislava in cvet čistosti sv. Alojzija. Ozaljšaj si ž njim um in srce!

Ti kratki životopisi obsegajo sicer le glavne poteze deloma po prekrasni Legendi Albana Stolz-a deloma po italijanskih jubilejnih izdajah P. Colombara D. J., a so kljub temu v njih celi programi za vzorno krščansko življenje.

Naj bi ta trojni cvet, s katerim je ozaljšano jubilejno leto, poživil v naši materialistični dobi zmisel za vzvišene krščanske čednosti in vzore!

Pisatelj.

Sv. Frančišek Asiški, zgled moške odpovedi in evangelijskega uboštva.

Časi sv. Frančiška so bili v marsičem podobni našim časom. Tudi takrat je cerkev žalovala nad razvalinami krščanskega življenja. Zaslepljeno človeštvo je tekalo za posvetnimi dobički in se mej seboj sovražilo, izpodjedalo in vojskovalo.

Sv. Hildegarda je videla v duhu prelepo gospo, ki je predstavljala katoliško cerkev. Gospa je bila žalostna in sirotna ter je tožila Bogu: »Ni ga nikogar, ki bi me tolažil in mi pomagal; niti palice nimam, da bi se mogla nanjo opirati!« — Kmalu potem je Bog dal svoji trudni in potrti cerkvi močno palico, močno oporo — moža, ki je bil na tem svetu največji siromak — sv. Frančiška Asiškega.

Že rojstvo sv. Frančiška je bilo prečudno. Rodil se je po prečudnem naključju v hlevu kakor Kristus. On, ki je hotel biti Kristusu enak v življenju, mu je bil po prečudni prigodi enak tudi v rojstvu.

V mladeniški dobi ni živel sicer v grehu, a svetosti ni kazal nobene. Oče je bil varčen, sin Frančišek pa zapravljiv. Ljubil je lepo obleko, bogate pojedine in mladeniške na-

stope. V tem je celo slovel. Toda že v tej dobi je kazal dobro srce do siromakov in ni nobena odbil, če ga je prosil miloščine v božjem imenu. Nekega dne pa je življenjapolni mladenič obolel. Ta bolezen ga je ozdravila na duši. Svet se mu je zazdel majhen, prazen in mrtev. Dosedanje mladeniške norosti so se mu začele studiti, a kljub temu ni maral še, ko je ozdravel, zapustiti veselih tovarišev. V njegovi duši se je začel boj: ali naj se odloči za Boga ali za svet. Sedaj se je nagibal bolj na to stran, sedaj na ono. Nekega dne je stopal po ulici s tovariši, ki so veselo peli in ukali, sam pa je bil otožen in zamišljen. Tovariši ga vprašajo, kaj mu je? Ali je morda zaljubljen, ali misli že na ženo? »Da«, je odgovoril Frančišek, »jaz mislim na ženo, ki je bolj plemenita, lepša in bolj bogata ko vse žene celega sveta«.

Od tistega časa je njegova ljubezen do ubogih in do ubožnosti čudovito napredovala. Ob nekem romanju v Rim je slekel svoja lepa oblačila in jih dal beračem, ki so pred cerkvenimi vrati prosili vbogajme, sam pa je oblekel beraške cunje ter se pomešal mej berače in prosil ž njimi miloščine. Po vrnitvi iz Rima je razpor mej njim in očetom začel postajati čedalje večji. Oče je bil namreč trgovec, ki je hlepel po dobičkih, Frančišek pa je hotel živeti le za Boga. Oče je nekega dne ž njim kruto ravnal in ga zaprl v hišo za dolgo časa. Nato ga je zatožil pri škofu, da mu zapravlja premoženje. Sv. Frančišek je pred škofom izročil očetu ves denar, ki ga je šel imel, je slekel lepo površno obleko ter jo iz-

Slekel je svoja lepa oblačila in jih dal beračem ...

ročil očetu rekoč: »Od danes naprej bom imel le Očeta, ki je v nebesih.« Nato je oblekel neko staro obleko škofovega sluge in naredil nanjo z apnom križ.

Tako je sv. Frančišek odvalil od sebe vso lastnino, da ni imel prav nič več na tem svetu. Sedaj še-le je zaplapolal v njegovem srcu plamen božje ljubezni z vso močjo in v vsej velikosti, kakor zaplapolala ogenj, ako odstranimo iz goriva grušč in kamenje. Sedaj

ga je ljubezen gnala, da se je lotil dela, ki se ga bogatini radi stroškov najbolj boje: on, ki ni imel razen najpotrebnejše obleke prav ničesar na svetu, je popravil tri razpale cerkve. Ko je namreč nekega dne klečal pred razpelom, zasliši trikrat zaporedoma glas: Frančišek, idi in popravi mojo hišo, ki jo vidiš razpalo v grobljah! On je sprva razumel te besede o cerkvah, ki so bile v slabem stanju, še-le potem je te besede razumel o kat. cerkvi, ki je bila takrat v slabem stanju. Tako je najprej začel popravljati domače cerkve. Stopajoč po ulicah domačega mesta v ubožni samotarski obleki je z velikim glasom oznanjeval veličastvo božje in siromaštvo sv. cerkve ter klical vsem mimoidočim: »Kdor da en kamen, dobi preprosto plačilo, kdor da dva kamena, dobi dvojno plačilo, kdor da tri kamene, dobi trojno plačilo.« Mnogi so mislili, da je zblaznel in so ga zaničevali, drugi pa so bili ganjeni in so plakali, ko so videli, kako se je ta prej tako ponosni mladenič spreobrnil. Začeli so mu prinašati obilih darov. Sam Frančišek pa je nosil koš dninar po cele dni kamene na ramenih za cerkev. JEDI SI JE BERAČIL PO HIŠAH, METAL VSE, KAR JE NABRAL, SKUPAJ V LONEC IN JEDEL TO ZMES. Lahko si mislimo, kako je bilo njegovega bogatega očeta sram, da je Frančišek postal berač. Kjerkoli ga je srečal, ga je proklinjal in zmerjal. Zato si je Frančišek poiskal najbolj siromašnega berača in mu je rekel: »Bodi ti moj oče! Hodi za menoj, jaz ti bom dajal od svoje miloščine. Kadarkoli boš slišal, da me oče preklinja, zaznamo me s sv. križem in blagoslovi me!« in tako je res tudi bilo.

Frančišek je v kljub največjemu siromaštvu popravil tri razpale cerkve. To je bilo predznamenje, da bo kasneje s svojimi pomočniki prenovil cerkev tudi v duhovnem oziru. Zadnja cerkev, ki jo je prenovil, je bila neka Marijina cerkev, ki se je po zemljišču, kjer je bila zgrajena, imenovala Porcijunkula. Zraven te Marijine cerkvice si je zgradil bajtico, kjer je najrajši prebival. Tu je iz cerkve slišal mašnika, ki je mej sv. mašo pel take evangelij: »Ne imejte ne zlata, ne srebra in tudi ne denarja v pasovih; ne jemljite seboj ne torbice, ne dvojne obleke, ne črevljev in ne palice.« Te besede so vžgale v njegovi duši velik ogenj. Frančišek je vzkliknil: »To je, po čemer hrepeni moje srce nad vse!« Takoj je odložil vse, kar je še imel, tudi črevlje. Pridržal si je le raskavo suknjo, ki jo je opasal z vrvjo. Sedaj, ko je vse zapustil, je začel kakor apostoli oznanjevati sv. vero po vsem svetu in graditi duhovno cerkev v srcih vseh kristjanov. Koderkoli je hodil, je oznanjeval pokoro, mir in zveličanje.

Nekega dne pride k njemu bolan človek. Rak mu je že skoraj ves obraz razjedel. Vrgel se je pred Frančiška, ki je že takrat slovel radi svetosti, in ga milo prosil pomoči. Ponižni Frančišek je poljubil oteklino razjedenega obraza in bolnik je takoj ozdravel. Sv. Bonaventura piše o tem: »Človek ne ve, kaj bi bolj občudoval, poljub ali ozdravitev?« S svojim lepim zgledom in z živo besedo si je kmalu pridobil mnogo učencev. Le-ti so šli ž njim na vse strani po dva in dva. Imeli niso ničesar ko raskavo obleko s kapuco. Povsod so

oznanjevali pokoro, mir, strah božji in zveličanje. Na mnogih krajih so jih od hiše lovili ali pred njimi vrata zapirali misleč, da so divjaki in sumljiva druhal. Večkrat so morali celo v zimskem času prenočevati pod milim nebom, ker jih ni hotel nihče sprejeti. Zaničevali so jih, lučali nanje kamenje, ometavali jih s blatom, prejemali od zadaj za kapuco ter jih vlačili okrog. Vse to so prenašali Frančišek in tovariši z veseljem, brez vsakega godrnjanja ali kake otožnosti. Če so jih pa kje dobrohotno sprejeli in jim ponudili denarja, ga niso marali sprejeti, ker so hoteli biti vedno ubogi.

Število učencev se je čedalje bolj množilo. Zato se je Frančišku zdelo potrebno, da sestavi za družbo pravila, ki obsegajo 23 poglavij. Sv. Frančišek je v pravilih ustanovil, da mora vsakdo, kdor hoče vstopiti v njegov red, razdeliti vse svoje premoženje mej siromake in da smejo — bratje živeti le od dela svojih rok ali pa od miloščine. Redovni bratje naj skušajo biti v vsem podobni Jezusu Kristusu. Toda redovna pravila mora cerkev potrditi, drugače ne veljajo. Zato je moral sv. Frančišek s svojimi brati v Rim. Tu so se zbrali kardinali v posvetovanje, da bi presodili predložena pravila. Kardinali so menili, da je uboštvo, ki je zahtevajo pravila, nekaj pretiranega, da se ne da prenašati. Pa je vstal sabinski škof in je dejal: »Če ta pravila zavržemo, zavržemo evangelij, kajti pravila soglašajo popolnoma z evangelijem in z evangelijsko popolnostjo. Ko bi pa hotel kdo trditi, da je evangelijska popolnost nespa-

metna in nemogoča, bi zaničeval samega Jezusa Kristusa.« Te besede so genila papeža Inocencija III., da je potrdil novi red. Papežu je bilo tudi v sanjah prej razodeto, kako koristna bo za cerkev ustanova sv. Frančiška. Ko je prišel namreč sv. Frančišek prvokrat prosit papeža, naj bi potrdil nova redovna pravila, ga papež ne usliši. Toda po noči vidi papež v sanjah najprej palmo, ki je pognala pri njegovih nogah in zrastle v veliko, košato drevo, potem pa cerkev v Lateranu, ki se podira, a neki mož jo podpira. V obeh sanjah je papež spoznal sv. Frančiška, ki da bo s svojim redom zrastle visoko in krepko podprl cerkev. To je papeža nagnilo, da je potrdil pravila.

Sv. Frančišek se je vrnil s tovariši pola nebeškega veselja k svoji Porcijunkuli. Od tod so šli na vse kraje in so povsod z besedo in z zgledom oznanjevali sv. evangelij. Sv. Frančišek je klical: »O vi vsi, ki hrepenite po edinem biseru sv. evangelija, pridite, združite se z nami, da napravimo dobre kupčije z nebom. Prodajte svoje imetje in razdelite skupiček mej siromake in pridružite se meni prosti vseh pozemeljskih skrbi. Pridite, delajmo pokoro, hvalimo Boga in služimo mu v preprostosti in v siromaštvu«. Njegove besede so po posebni milosti božji imele tako moč, da so se prav imenični možje vsemu svetu odpovedali in se mu pridružili. Živeli so skupno in v ljubezni in složnosti, ki je bila občudovanja vredna. Nekdo, ki je bil navzočen, pravi o njih: »O kako je gorela ljubezen v novih učencih Kristusovih! Kako jih je tesno spa-

jala v pobožno občestvo! Ko so se med seboj srečali ali ko so prišli skupaj, je njih obličje bilo ko zrkalo, iz katerega so plameneli plameni ljubezni«. Mej seboj so se spoštovali kot očetje in gospodje. Če se je kdo mej njimi odlikoval, je hotel biti še manjši in ponižnejši ko drugi. O polnoči so vstajali in skupno molili. Hvalili so Boga neprestano; vse dobro, kar so storili, so le njemu pripisovali; kar so pa zamudili ali spregledali, so s solzami objokovali. Nihče ni postopal brez dela: sedaj so molili, sedaj delali. Njih pokorščina je bila vselej brezpogojna. Izjavljali so se pripravljene še preden so slišali ukaz. Za posvetne reči se niso prav nič menili, zato niso poznali samoljubja. Nič niso imeli, nič niso hoteli imeti, zato se tudi niso bali, da bi mogli kaj izgubiti. Zadovoljni so bili z eno samo obleko, ki so jo nosili, dokler je bila še kaj porabna. Opasani so bili z vrvjo. Ko so potovali, niso bili nikoli v skrbeh za prenočišče. Zadovoljevali so se s vsakim kotičkom tudi v največji zimi. Zjutraj so z veseljem spet začenjali delo. Kar so zberali, so večinoma spet razdelili mej uboge. Ko niso imeli nič, so celo obleko razsekali, da so dali košček siromaku. Denar so pa zaničevali ko blato na cesti.

V vseh teh sv. čednostih je bil sv. Frančišek svojim učencem učitelj in prekrasen zgled. Učil je, da je duh uboštva glavna trdnjava njegovega reda. Vse redovne hiše in tudi cerkve naj bi bile po pravilu majhne in nizke. Kar je jedel, ni bilo po navadi niti kuhano; vina ni pil prav nič in spal je navadno na suhi zemlji. Ko je moral včasih govoriti

z ženskami, je tako čuval oči, da je malo katero poznal po obrazu. Bil je izredno ponižen. Veselil se je, če so ga zaničevali, ogibal se je pa vsaki hvali in časti. Večkrat je odkrival svoje pogreške, da bi ga drugi zaničevali. Za mašnika se ni hotel dati posvetiti, ker se je smatral za nevrednega. Ker je ljubil pokorščino, si je na potovanjih izvolil vsakikrat brata, ki ga je spremljal, za predstojnika, ki naj bi mu ukazoval. Iz same ponižnosti je popraševal za svet tudi najnižje brate v samostanu. Hinavstvo mu je bilo zoprno. Ko je moral v bolezni jesti kaj boljšega, je jedel pred drugimi, da bi ga ne šteli za bolj strogega spokornika, kakor je bil v resnici.

Sv. Frančišek je priporočal zlasti notranjo molitev in se je neprestano uril v njej. Najrajše je ponavljal: Čast bodi Očetu in Sinu in sv. Duhu itd. Molil je goreče in s solzami za spreobrnitev grešnikov in je to priporočal tudi redovnim sobratom. Svojemu redu je dal ime: Red manjših bratov. Hotel je, naj bi se šteli za najmanjše mej vsemi ljudmi.

Kako se je pa širil red ponižnega Frančiška? Po treh letih je že štel 60 samostanov. Po desetih letih je bil pri Porcijunkuli generalni kapitelj, ki se ga je udeležilo 5000 redovnikov; po 50 letih pa je red štel že 200.000 redovnikov.

Kmalu pa se je po božji previdnosti raztegnil red tudi na ženski spol. Tudi ženski spol je hotel po zgledu sv. Frančiška in njegovih bratov posnemati siromašno življenje Jezusa Kr. Ženski red je ustanovil sv. Frančišek s pomočjo sv. Klare. Imenuje se drugi red, redovnice pa imenujejo klarise.

Velika ljubezen, ki je gorela v srcu sv. Frančiška, ga je gnala v Palestino, kjer je hotel oznanjevati sv. vero Saracenom in pretrpeti za Jezusa mučeniško smrt. L. 1212. je še enkrat zbral vse brate skupaj in jih opominjal, naj natančno izpolnjujejo redovna pravila. Nato je odpotoval. Bog pa je hotel drugače. Abraham je sicer hotel sina Izaka zaklati, a Bog je to zabranil; prav tako se je hotel tudi sv. Frančišek žrtvovati, a Bog ga je za drugo namenil. Prvikrat so nastali na morju tako grozoviti viharji, da se je moral vrniti domov. Poleg tega je še obolel za mrzlico. Drugikrat je hotel v Maroko, da bi tam oznanjeval sv. vero in si zaslužil mučeniško smrt. Dospel je že v Španijo, kjer je ustanovil samostan, toda ko je hotel na ladjo, ga je spet huda bolezen zadržala. Ta želja, da bi oznanjeval sv. evangelij nevernikom in da bi dosegel mučeniško smrt, se mu je po mnogih letih spet oglasila. Hotel je samemu sultanu pridigati. Stopil je tedaj v ladjo, da bi šel v Egipt. Prav takrat je križarska vojska oblegala mesto Damiette. Kristjani so se spustili v boj, dasi jim je sv. Frančišek napovedal nesrečo. Takrat je padlo 6000 križarjev. Čeprav pa je sultan postavil za glavo vsakega kristjana en zlat, se sv. Frančišek ni ustrašil, ampak je hotel na vsak način stopiti pred sultana. Ko je s tovarišem bratom Huminationom prišel do turškega šotorišča, ga je predstraža prijela, zvezala in zvezanega vlekla pred sultana. Pred sultanom je začel Frančišek z nadnaravnim pogumom in z nadnaravno močjo oznanjevati nauk o trojedinem Bogu. Sultan se je kar čudil prečudnemu

Pred sultanom je začel Frančišek z nadnaravno močjo oznanjevati nauk o trojedinem Bogu...

možu, ga je povabil, naj ostane pri njem in mu je ponudil tudi darov. Ker se pa kljub vsemu ni hotel izpreobrniti, se je Frančišek vrnil v krščansko taborišče, ne da bi mu bili kaj žalega storili. Sultan se mu je celo priporočil v molitev in pravili so tudi, da je pred smrtjo sprejel sv. krst. Iz Egipta je odšel v Palestino, kjer delujejo frančiškani za sveto vero od takrat do današnjega dne. Turki so že večkrat frančiškane pomorili, a niso jih mogli oplašiti in iztrebiti. Vselej so se dobili

drugi, ki so šli pogumno in neustrašno v svečo deželo, da bi tam na božjem grobu molili in po sv. deželi razširjali sv. vero.

Vrnivši se v Italijo je sv. Frančišek hodil po mestih in vaseh in pridigal z velikim uspehom. V mestu Canara so besede sv. Frančiška tako navdušile ljudi, da so hoteli vsi, moški in ženske, stopiti v red. Ker to ni bilo mogoče, je Frančišek ustanovil tretji red t. j. sestavil je Pravilo, po katerem naj bi živeli ljudje, ki ne morejo stopiti v red, ampak morajo ostati mej svetom. Tretji red se je naglo razširil po vsem svetu. Kralji in knezi so pristopali in začenjali novo življenje.

Tudi tista lepa navada napravljati božične jaslice je iz časov sv. Frančiška. Sv. Frančišek je hotel, naj bi ta navada vžigala ljubezen katoliške mladine do deteta Jezusa in je dal prvikrat napraviti jaslice v skalnati dolini pri Rieti, kakor je videl v Betlehemu. Da bi živo predočil uboštvo deteta Jezusa, je položil v jaslice seno in dal pripeljati vola in oslička. Vse ljudstvo je drlo tja z gorečimi bakljami. Pri slovesni sv. maši, ki se je tam darovala, je pridigal sv. Frančišek o rojstvu Kralja - siromaka.

Čimbolj se je Frančišek z izrednim siromaštvom in zatajevanjem ločeval od sveta in od počutnosti, čimbolj je njegov duh gorel v ljubezni do Boga in za Boga, tembolj čudežno je bilo njegovo življenje. Nekega dne je šel na samotno in divjo goro Alverno, da bi se tam postil 40 dni v čast sv. nadangelu Michaelu. In tu se mu je zgodilo nekaj posebnega. Ko je bil ves zamišljen v trpljenje Kri-

stusovo in je gorel od ljubezni do Boga, se mu je zdelo, da se je spustil proti njemu iz nebes seraf, ki je bil goreč ko sam ogenj in je imel šest perutnic. Meje perutnicami se je pokazala podoba Križanega. Roke in noge so bile razpete in pribite na les. Dve perutnici ste bili nad glavo, dve raztegnjeni za letanje in dve ste pokrivali telo. Kaj mu je takrat Križani govoril ni Frančišek nikomur razodel. Od tistega dne pa je imel znamenja Kristusovih ran na svojem telesu. Na rokah in nogah so se videle na eni strani glave zabitih žebeljev, na drugi strani pa nekoliko zakrivljeni konci, na levi strani prsi pa je bila rdeča rana, iz katere se je večkrat pokazala kri.

Sv. Frančišek je živel po tem dogodku še dve leti. Ti dve zadnji leti pa ste bili polni bridkosti. Vse bridke bolečine je imenoval svoje sestre in jih je prenašal z veselo potrpežljivostjo vedno ozirajoč se na Križanega. Nekdo, ki ga je videl, je dejal: Vse njegovo telo je bilo ko jezik, ki neprestano hvali Boga. Ko se mu je bližal konec in ni mogel nobenega uda več gibati, ga je brat vprašal, ali bi mu ne bila smrt na vislicah slajša nego tako dolga in mučna bolezen. Sv. Frančišek pa je odgovoril: »Meni je najljubše, najslajše in najbolj prijetno to, kar Bog z menoj hoče. Jaz hočem le, kar je božja volja. Njej hočem biti v vsem pokoren«. Trpel pa je take bolečine, da je sam rekel, da so hujše ko vsaka druga muka. Nazadnje se je dal prenesti v Porcijunkulo. Hotel je skleniti življenje tam, kjer je začel novo življenje. Nesti so ga mo-

Od tistega dne je imel znamenja Kristusovih ran...

rali tudi v ženski samostan, kjer je zadnjič obiskal svoje duhovne hčere, sv. Klaro in tovarišice. Ko je napočil dan smrti, ker je hotel umreti v popolnem siromaštvu, je želel, naj ga slečejo in položijo slečenega na golo zemljo. Položili so ga tedaj na golo zemljo. Gvardijan ga je ogrnil z rjuho. Zdajci je umirajoč začel na glas peti in ukati od radosti, da je Bog blizu. Kakor hitro pa je izdihnil dušo, je ljudstvo začelo trumoma prihajati in poljubovati sv. rane na rokah, nogah in na strani. Njegov smrtni dan ni bil dan žalosti, ampak dan veselja in slave. Njegovega pogreba se je udeležilo vse ljudstvo celega mesta z gorečimi svečami, z drevesnimi vejicami v rokah, z veselim prepevanjem in s trombentami, kakor da bi slavili slavlje po veliki zmagi. Nad njegovim grobom pa so sezidali prekrasno sveetišče.

Bossuet, ki je mej najslavnejšimi cerkvenimi govorniki, je rekel, o sv. Frančišku: »Malo betlehemsko dete je Frančišek imenoval svojega mojstra. Njegovo dušo je najbolj pretresala misel, da Kralj - siromak ni našel druge obleke, ko je prišel na svet, ko obleko uboštvu. »Čeprav je moje ljubo uboštvu po mnenju ljudi nizkega stanu, je vendarle visoko cenim, ker je bil ž njim moj mojster poročen« — tako je govoril Frančišek. In res! Deklica, čeprav nizkega stanu, postane kraljica, ako se s kraljem poroči. V začetku se ji morda kdo posmehuje, toda kmalu jo začnejo vsi visoko častiti in spoštovati. Poročka s kraljem jo ovenča s plemstvom. To plemstvo se raztegne tudi na vso njeno siro-

mašno družino: Nje sorodniki dobe najvišje službe in časti in nje otroci postanejo dediči kraljestva. Tako je tudi z deklico, ki ji pravimo ubožnost. Ta ubožnost je bila poročena s Sinom božjim. Naj se zdi komu to še tako smešno, ubožnost je bila s to poroko ovenčana s plemstvom in s častjo. Takrat so postali siromaki zaupniki Zveličarja in prvi ministri njegovega kraljestva. Jezus je na gori bogatine svaril in grajal njih prevzetnost, ubogim pa je rekel: »Blagor ubogim, kjer njih je nebeško kraljestvo.« — Vi, bogatini, ste zelo ubogi, ako vas primerjam sv. Frančišku. Vi nimate nikoli dovolj, vaša neredna požljivost bi rada še več požrla. Vi nimate nikoli dovolj denarja za svoje veselice, za svoje ničemurnosti, za svoje pojedine, za svoje noše in za tisoč in tisoč drugih reči. Sv. Frančišek je imel vsega dovolj, da je bil prav zadovoljen. Nobena obleka mu ni bila presiromašna, nobena jed preslaba. Imel je vsega popolnoma dovolj. Da, bil je celo iz srca pripravljen umreti od lakoti, če bi vošja božja to zahtevala. Hodil je po mestih, trgih in vaseh in je zbiral povsod ljudi pod zastavo ubošva. Vabil je vse ljudi k novi kupčiji, ki bi nesla največjih in najlepših dobičkov: »O vi vsi, ki hrepenite po edinem biseru sv. evangelija, pridite, združimo se skupaj, da napravimo dobre kupčije z nebom. Prodajte svoje imetje in razdelite skupiček mej siromake, združite se z menoj, oprostite se vseh pozemeljskih skrbi. Pridite, delajmo pokoro, hvalimo Boga in služimo mu v preprostosti in v siromaštvu.«

Tak je bil sv. Frančišek, res, največji bedak, ako sodimo po modrosti tega sveta, najmodrejši pa, najrazumnejši in najpametnejši človek, ako sodimo po modrosti božji.

Umrli je dne 4. oktobra l. 1226. Sedemstoletnica njegove smrti naj poživi v nas željo po krščanski popolnosti in po krščanskih vzorih!

Sv. Stanislav, zgled slovanskim dijakom.

Rojstvo in otroška doba.

Sv. Stanislav Kostka je bil rojen dne 28. okt. 1550. na gradu Rostkov na Poljskem. Oče mu je bil Ivan Kostka, senator poljskega kraljestva, mati Margarita Kristka, sestra oziroma nečakinja velikih vojvodov mazovskih. L. 1669. je bil eden izmed potomcev družine Kostkove **Mihael Koribut** izvoljen za poljskega kralja. Mati Margarita je imela pred rojstvom sv. Stanislava prečudne sanje. Zdelo se ji je, da vidi ime Jezusovo vdolbeno v svoje prsi. Ime je obdajala nebeška svetloba. Nekoliko pozneje je res videla ime Jezusovo na svojih prsih. To prikazen je razodela tudi spovedniku, ki ji je pa rekel, da je ime Jezus presveto in presladko in da se ni treba bati nič slabega, ampak le vse dobro in srečno . . .

Ob krstu sv. Stanislava se je dogodilo nekaj posebnega. Boter Andrej Radzanovski je položil po krstu otroka na tla pred altarjem, kjer je bil najsv. sakrament, je pokleknil, nekoliko časa molil in potem daroval dete Bogu, navzočnemu v sv. tabernaklju . . . In Jezus je to daritev res sprejel, kakor je bodočnost pokazala.

Že v otroški dobi je sv. Stanišlav prisrčno ljubil prečisto Devico Marijo. Imenoval jo je le svojo mater. Večkrat so ga našli skritega v kakem kofičku, kjer je prisrčno molil. Če je dobil podobico Matere B., jo je kaj rad stiskal na prsi govoreč: »Vem, da je mati Zveličarjeva, pa je tudi moja predraga mati«. In je ni nehal poljubovati ...

Mladost.

Iz prisrčne ljubezni do Marije poganjata dva prekrasna cveta: nedolžnost in čistost. In sv. Stanislav je bil prepoln ljubezni do Marije, zato pa je bil v najvišji meri nedolžen in čist. Njegov domači učitelj Bilinski in njegov brat Pavel pripovedujeta to-le dogodnico: Nekega dne je oče povabil mnogo plemenitašev na kosilo. Pri kosilu je bil tudi mali Stanislav. Med povabljenici je bil nekdo, ki je izustil nespodobne besede. Tiste besede so pretresle občutljivo srce malega Stanislava, da je omedlel in bi bil umrl od strahu in slabosti, da mu niso hitro pomagali. Vsled tega je oče o naslednjih prilikah opozarjal goste na veliko občutljivost malega Stanislava ter prosil, naj govorijo obzirno. Srce sv. Stanislava je živelo v kraljestvu luči, kjer je vse le nedolžnost in čistost.

Kakšen je bil njegov značaj? Bil je ljubezniv in prikupljiv mladenič vsem, ki so ga poznali. Odkritosrčnost, preprostost, pohlevnost, pobožnost — to so bile glavne črte njegovega značaja. Kazal ni nobene otroške lahkomišljenosti, ampak le tiho, prijetno in najslajšo dobrohotnost. Dal se je rad podučiti

in bil vsem prijazen. Če je kdo želel ali zahteval od njega kaj težkega ali zoprnega, se ni na njegovem obrazu nikdar pokazala kaka nevolja. Njegovo obnašanje je bilo preprosto in naravno, plemenito in gosposko. Z deviško molčečnostjo je združeval prav nedolžno živahnost. Njegove besede in sodbe so že v mladostni dobi pričale o notranji zrelosti.

Bil je v veselje vsem, ki so bili ž njim. Kdor-koli ga je le gledal, je čutil nepopisno sladkost. Na njegovem obličju se je kazala nebeška lepota, ki je bila podoba njegove lepe duše, v kateri je prebival Bog,

V zavodu na Dunaju.

Ko je Stanislav dosegel 14. leto, so ga dobri stariši poslali v šole na Dunaj. Dali so ga v zavod, ki ga je cesar Ferdinand ustanovil za sinove plemičev in izročil očetom jezuitom. V tem zavodu se je dobro vzgojilo na tisoče plemiških sinov, ki so potem branili sv. vero nasproti luteranom, ki so mej plemstvom imeli največ opore. Skupaj s Stanislavom je prišel v zavod tudi starejši brat Pavel. Spremljali so ju domači učitelj, en sobar in dva kočijaža. Jezuitje so ju prijazno sprejeli. Poročajo, da je zlasti prikazen malega Stanislava napravila na vse prav posebno prijeten vtis.

Njegov obraz je bil nebeško lep, okroglast, bele barve z rudečico na licih. Njegove lasi so bile črne, oči sinje, jasne in svetle. Postave je bil srednje, niti visoke niti nizke. Vsi, ki so ga videli, so bili ene misli: To je angel v človeški podobi.

Njegov životopisec O. Warscewiški piše o njegovi pobožnosti: Stanislav je klečal pred najsv. zakramentom ure in ure. Ko ni mogel več, se je zgrudil na tla in še-le to ga je zdramilo.

V zavodu je bila bratovščina presvete Device. Ta bratovščina je bila v varstvu sv. Barbare. Stanislav se je takoj vpisal in vsi tovariši so ga bili veseli. Veselili so se, ko jim je razlagal ko majhen apostol, kako važno je, da si rešimo dušo in kako lepa je duša, ki je v milosti božji. Govoreč o preblaženi Devici je bil ves v ognju.

Solnce razsvitljuje, ogreva in oživlja. Tako je pričujočnost sv. Stanislava vse gojence razsvitljevala, jih ogrevala za sv. čednosti ter oživljala ves zavod.

Pred žalostjo in trpljenjem.

Vsak človek, tudi mladenič, ima svojo Kalvarijo. Blagor mu, kdor hodi pogumno za Jezusom noseč potrpežljivo svoj križ.

Tisti čas je sv. Stanislav stal ob vznožju svoje Kalvarije. Hudobneži so dosegli, da se je zavod, v katerem se je šolal sv. Stanislav in v katerem je bil tako srečen, moral zapreti. Gojenci so morali oditi, večina pa je vendar ostala na Dunaju v zasebnih stanovanjih.

Pavel in Stanislav Kostka, ter njihju domači učitelj Bilinski so se naselili v prekrasni palači v središču mesta Dunaja. Palača je bila last nekega luterana. To je Stanislava bolelo. Zato je prosil in rotil brata Pavla, naj bi nikar ne šli v hišo sovražnika naše sv. vere. Pavel je odgovoril: »Jaz sem stariši, jaz ukažem«.

Stanislav je bil žalosten pa je sklenil, da hoče v tej luteranski hiši posebno sveto živeti. Preselili so se tedaj Pavel, Stanislav, domači učitelj in trije slugi. Ž njimi sta šla še dva poljska mladeniča, sorodnika Kostkovi družini. Šola, učenje, cerkev in molitev — to je bilo Stanislavovo vsakdanje delo. K sv. obhajilu je pristopal redno vsako nedeljo. O izredno nežni ljubezni do Marije pričajo njegove knjige, šolske in druge, katere je skoraj na vseh straneh popisal z besedami: »O Marija, bodi mi milostna!« Prepisal si je vse lepe besede iz drugih bukev, ki govore o Mariji. Te besede je premišljeval. Naloge je tako lepo spisoval, da ga ni nihče mogel doseči. Bil je vedno prvi. Nihče ni mogel ž njim tekmovali. Ves prosti čas je rabil za čitanje svetih knjig in za molitev.

Toda velik vihar se je že zbiral nad njegovo glavo. Ali bo mali Stanislav vzdržal? ...

Trdosrčni brat Pavel.

Brat Pavel je živel na Dunaju lahkomisljeno in posvetno. Prav takega posvetnega mišljenja je bil tudi domači učitelj Bilinski. Razume se, da jima je bila preprostost, pobožnost, pohlevnost in brezmadežnost sv. Stanislava zoprna. Za to sta ga začela obdelovati in sramofiti. Pomagali so jima tudi tovariši. Pa besede jima niso zadostovale. Pavel ga je začel tudi pretepati s pestjo in palico in ga cebati. Večkrat je Stanislav padel na tla, a še na fleh ga je Pavel pretepal in cebal, da ga je moral Bilinski včasih braniti, da bi se ne bilo kaj hujšega zgodilo. Tepli so

ga tudi ponoči. Ko je Stanislav včasih ponoči vstal iz postelje k molitvi, je naglo skočil kdo k njemu in ga cecal pod posteljo, kakor da bi bil nehote zadel ob kak predmet. Za vse te krutosti ni imel druge besede, ko besedo: Odpuščam! Ko je Pavel nehal divjati proti njemu, je Stanislav mirno vstal, kakor da bi se ne bilo nič zgodilo. Za plačilo je bratu snažil obleko in črevlje, pometal sobo in čistil prah. Potožil se ni nikdar nikomur. Stariši niso o tem nič izvedeli, kajti gorje, ko bi bili izvedeli, kaj se godi z njih ljubljencem Stanislavom. Ko ga je brat Pavel včasih pobil po obrazu, ni šel na cesto, dokler ni otok splahnil. Njegova duša ni poznala niti najmanjše maščevalnosti. Nasprotno! Gledal je, da bi Pavlu in tovarišem v vseh rečeh ustregel. Ko je brat zahteval, da mora hoditi ž njim k plesnim vajam, se je vdal, čeprav je njegovo srce čutilo nepopisno zoprnost. Storil je to le, ker je upal, da bo s tem nekoliko potolažil in pridobil brata Pavla. Ob sobotah se je postil, a če je zahteval domači učitelj, da mora jesti, se je takoj pokoril.

Sv. Stanislav je sicer živel v središču velikega mesta Dunaja v prekrasni palači, a znal se je tako skrivati, da je bilo njegovo življenje samotarsko. Izbral si je v veliki palači razne skrite kofičke, kjer je molil in premišljeval, ne da bi ga kdo videl. Tudi pri jedi se je znal tako spretno zatajevati, da ni nihče njegovih odpovedi zaznal. Trideset mesecev je potrpežljivo prenašal krutosti in surovosti svojega brata, domačega učitelja in sorodnih tovarišev, ne da bi bil komu kaj ovadil.

Marsikomu bi se to zdelo neumnost, toda neumnost tega sveta je modrost svetnikov. Svetniki so se zavedali, da si s trpljenjem, zaničevanjem in preganjanjem služijo nebesa, zato so ljubili in iskali trpljenje, zaničevanje in preganjanje.

Mladina hodi za sv. Stanislavom in bodi pogumna in potrpežljiva!

Hudobni duh ga napade.

Leta 1566. je Stanislav obolel. Radi mrzlice je moral biti v postelji. To priložnost je porabil za gorečo molitev in za bolj zbrano premišljevanje. Bolezen je prenašal mirno, potrpežljivo in z velikim veseljem, saj ga brat Pavel v tem času ni pretopal, suval in zaničeval.

Nekega jutra, ko je bil ves zbran v molitvi, se mu je zazdelo, da stoji velik, razježen pes pred posteljo. Pes se zažene z odprtim gobcem na posteljo. Stanislav se mirno prekriža. Pes odskoči in se zavalji na tla. Toda pes se spet pripravi in poskoči drugič jezno na posteljo. Stanislav se vdrugeč mirno prekriža. Pes odskoči vdrugeč in pade na tla. Toda v tretjič se hudoba jezno zažene. Stanislav se prekriža, hudoba pa odskoči in izgine. Vrata so bila zaprta in nihče ni v hiši videl nobenega psa.

Sv. Stanislav prejme sv. obhajilo iz angelovih rok.

Po tem dogodku se je bolezen shujšala in sv. Stanislav je začel misliti na smrt. Toda kdo naj mu prinese sv. popošnico v luteran-

sko hišo? Hišni gospodar Kimberker bi ga vrgel raji na cesto, nego da bi privolil, da bi smel katoliški duhovnik prinesiti sv. popotnico. Jokaje je prosil Stanislav brata Pavla, naj prosi gospodarja in naj poskrbi, da mu prinesejo sv. popotnico. Brata Pavla so sedaj prvikrat Stanislavove prošnje ginile, a ker si ni znal pomagati, je poslal k njemu učitelja Bilinskega. Tudi ta je bil ves ginjen, ko je videl žalostnega Stanislava, a pomagati ni znal. Zato je poslal k njemu tovariše sorodnike. Stanislav jih je prosil in jokaje rotil, naj mu ne odrečejo te milosti, saj se umirajočim ne sme nič odreči. Tovariši so sicer jokali videč Stanislava vsega shujšanega, a vedeli so, da bi pri trdosrčnem luteranu nobena beseda ne pomagala.

Ko je Stanislav videl, da ni nobene človeške pomoči, se je obrnil v goreči molitvi k Bogu in k sv. Barbari, ki je patrona umirajočih. In res! Neko noč se Stanislav vzdigne ves vesel na postelji in reče Bilinskemu: »Glej sv. devico Barbaro, ž njo dva angela! Vidim Gospoda v najsv. sakramentu. Poklekni in moli! Pri teh besedah se vzdigne Stanislav in poklekne na postelji, moli Confiteor in se trka trikrat na prsi govoreč: »Gospod, nisem vreden, da prideš pod mojo streho, a reci le z besedo in ozdravljena bo moja duša«. Nato sprejme v goreči pobožnosti angelski kruh iz angelovih rok.

Mladina, posnemaj sv. Stanislava v gorečnosti do najsv. zakramenta!

* * *

Stanislavu se prikaže Marija Devica z detelom Jezusom.

Sv. Stanislav je bil prepričan, da bo kmalu umrl, kajti sv. Barbara mu je poslala sv. popotnico in sv. Barbara je patrona umirajočih. In res je kmalu nato nastopil smrtni boj. Vsi, ki so bili krog postelje, so jokali meneč, da bo kmalu izdihnil.

Toda Bog je drugače namenil. Hkrati je bila soba v nebeški svetlobi. Stanislav se zdrami kakor iz globokega snu in zagleda pred seboj preblazeno Devico, ki mu v naročji nese dete Jezusa, ki je položil na posteljo. Stanislav sprejme dete v naročje in pritisne na svoje srce. Ves iz sebe pogleduje sedaj dete, sedaj preblazeno Devico. Marija mu reče: »Zdravje boš spet zadobil, a glej, da boš svoje življenje posvetil Bogu v Družbi mojega Sina. V tej Družbi moraš skleniti dni svojega življenja.« Tako je rekla, ga blagoslovila, vzela spet dete v naročje in izginila. Stanislav pa je po tej prikazni popolnoma ozdravel.

Mladina, živi po zgledu sv. Stanislava, da boš vredna Jezusa in Marije!

* * *

Beg z Dunaja.

Marija je ukazala Stanislavu, da mora stopiti v jezuitski red. Zato je Stanislav najprej potrkal pri oo. jezuitih na Dunaju. Spovednik o. Doni mu svetuje, naj se obrne do provinciala o. Magija. Toda vse zastonj!

Stanislav prime dete v naročje in je pritisne na svoje srce ...

Brez dovoljenja očetovega bi ga ne mogli sprejeti, ker bi se sicer družina Kostkova lahko maščevala poljskim jezuitom.

Tiste dni je bil na Dunaju po opravkih kardinal Commendone. Stanislav se brž odpravi k njemu. Kardinal je dobro poznal Kostkovo družino. Toda vse zastoj! Brez očetovega dovoljenja ni mogoče.

Stanislav ni opustil svoje misli. Obrnil se je do nekega portugalskega jezuita o. Frančiška Antona, ki je bil takrat na Dunaju. Le-ta mu svetuje, naj bi šel k provincialu nemških jezuitov o. Kaniziju (ki je bil lani proglašen za svetnika in cerkvenega učenika). Dal mu je tudi priporočilno pismo do o. Kanizija pa tudi do generala o. Frančiška Borgia v Rimu. Stanislav se je trdno odločil, da hoče doseči svoj cilj. Njegovo sveto življenje mu je dajalo moč.

Mej tem je brat Pavel začel spet hudo ravnati ž njim. Nekega dne ga je zagrabil za lasi, ga vlekel po tleh cebajoč ga in pretepaajoč. Stanislav je molčal, potem pa mirno rekel: »Izjavljam ti, da se bom skušal na vsak način rešiti te trde sužnosti, če me ne boš nehhal pretepati.«

Te mirne besede so hudo zadele prevzetneža. Zato je odgovoril: »Le pojdi, če se hočeš tudi obesiti, da se te le iznebim. Prav to je moja želja, da bi mi nikdar več ne prišel pred oči.«

Stanislav je o tem takoj obvestil o. Frančiška Antona. Rekel mu je, naj pripravi za drugi dan obljubljeni priporočilni pismi, ker da hoče že drugi dan bežati z Dunaja proti Augsburg-u k o. Kaniziju.

Tako je tudi storil. Po noči je pripravil svojo culico in zgodaj odšel najprej v cerkev oo. jezuitov, kjer je bil pri sv. obhajilu in po-

tem dalje, proti svojemu cilju. Pri odhodu je rekel sobarju: »Prosim, povejte mojemu bratu, da danes ne pridem k zajtrku, ker sem povabljen drugam.« Imel ni sicer nobenih sredstev, a bil je poln poguma in odločnosti. To se je zgodilo sredi avgusta leta 1567.

Tako je mali Stanislav dal mladini zgled za velika in odločna dela!

* * *

Brat Pavel ga išče.

Mali Stanislav je vse dobro premislil. Na potu je za neko ograjo premenil obleko. Oblekel je tuniko s plaščičem, se opasal s pasom, obesil na pas rožni venec, del na glavo klobuk z dolgimi krajci in vzel v roko grčasto palico. Tako je korakal urno po cesti. Svojo lepo obleko je daroval prvemu beraču, ki ga je srečal.

Razume se, da je brat Pavel osupnil, ko je od sobarja slišal, da je Stanislav bil povabljen na zajtrk. Ko ga ni bilo do večera, se je spomnil, kaj mu je bil prejšnji dan zapretil. Ukazal je brž služabnikom, naj ga gredo iskat po Dunaju. Sam je šel k oo. jezuitom ter jim očital, da ga najbrže skrivajo v kaki sobi. Ko se je prepričal, da to ni res, se je začel resno bati. Kaj poreče oče, ko izve o vsem tem? Ker je nekako izvedel, da je Stanislav odšel proti Augsburgu, napravi hitro za drugi dan načrt, kako ga dohiteti.

Na vse zgodaj sta drugi dan Pavel in Bilinski s parom konj oddrdrala z Dunaja proti Augsburgu. Kje je bil takrat Stanislav? Prvo noč je prenočil v neki gostilni, kjer si je izpro-

Stanislav zavije na neko stransko pot in se skrije, da ga brat Pavel in tovariši ne ujamejo...

sil brezplačno prenočišče. Odpočivši se je drugo jutro veselo korakal naprej — kar zasliši za seboj naglo drdranje voza. Ozre se

nazaj in vidi Pavla na vozu, ki naglo poganja konja. Stanislav obrne oči proti nebu, se priporoči Mariji in zavije na neko stransko pot. Pavel in tovariši vidijo popotnika, pa ga ne spoznajo.

Neko pobožno izročilo pravi, da je Stanislav prišel do potoka, ki se je hkratu utrdil ko led, da je šel lahko črezenj s suhim nogami.

Brat Pavel je začel kasneje sumiti, ali ni bil morda tisti popotnik, ki so ga bili srečali, Stanislav? Tudi Bilinski in tovariši so izjavili isto misel. Zato so obrnili konja, da bi popotnika spet videli. Zagledali so ga oddaleč, toda konja sta se začela vzpenjati in nista hotela z mesta. Ko so pozneje šli proti Dunaju, sta konja tako naglo dirjala, da so v eni uri dosegli mesto.

Stanislav je bil sedaj rešen.

* * *

Vest o Stanislavovem begu v Kostkovi družini.

Ko so bili na Dunaju še vsi zmešani in so sluge še jokali po dobrem Stanislavu — je nekega dne prišel v hišo Stanislavov tovariš z Ogrskega in prašal Bilinskega, ali je našel pismo, ki ga je Stanislav pustil. Bilinski je odgovoril, da ne ve za nobeno pismo. Tedaj mu Oger reče, naj pogleda v evangelijske bukve. Bilinski pogleda in najde pismo na očeta. V tem pismu je Stanislav zapisal: »Bog me kliče v Jezusovo družbo. Ako me res ljubite, mi ne boste šteli v zlo, da sem nastopil to pot.

Zame si ne morete misliti boljega. Bežal sem, ne da bi s tem hotel prelamljati sinovskih dolžnosti, ampak ker sem vedel, da bi mi nasprotovali, ko bi vam to prej razodel. Molčal sem, ker nisem hotel biti nepokoren. Če hočete biti pravični, mi morate odpustiti, če hočete biti kristjani, ne smete nasprotovati božji volji.«

Bilinski je pismo pokazal Pavlu. Le-ta se je zelo čudil, da nič ne omenja njegovega krutega ravnanja.

Novica o begu plemenitega poljskega študenta se je razširila po Dunaju ko blisk. Pismo so prebrali tudi sošolcem, ki so Stanislava že prej čislali in imenovali svetnika. Pavel je pripovedoval, kako so ga na cesti oddaleč zagledali, pa da niso hoteli konji naprej.

Kmalu je ta novica priromala tudi na Poljsko v Kostkovo družino. Oče Kostka se je jezil, češ, da ga niso dovolj nadzirali. Kmalu so izvedeli tudi, da je Stanislav odšel proti Rimu, proseč po potu miloščino ko berač. To je očeta Kostko žalilo. Smatral je to reč za veliko sramoto. Domišljjal si je tudi, kako ubogi sinko po potu trpi in strada. Govoril je v jezi, da bodo morali jezuitje na Poljskem to drago plačati. »Najti ga moram«, je ponavljal, »tudi če bi imel iti na konec sveta. Domov ga hočem pripeljati zvezanega v verige«.

Tako bi se bilo tudi zgodilo, da ni nebo poseglo vmes in odpoklicalo dobrega mladeniča Stanislava iz te svetne borbe v raj.

V Augsburgu in Dillingen-u.

Stanislav je srečno prispel v Augsburg. Šel je naravnost v hišo oo. jezuitov, toda tu so mu povedali, da je provincial o. Kanizij v Dillingen-u. Od Augsburga do Dillingen-a je bilo še en dan hoda. Stanislav se je pogumno in veselo odpravil tja.

Ko je prišel v Dillingen, si je poiskal prenočišče, kjer je nekoliko ur počival, potem pa molil do jutra. Kruha, ki si ga je bil uberačil, ni taknil, ker je hotel iti k sv. obhajilu. Stopil je zjutraj v neko cerkev — a ta je bila žal luteranska. Pobožno izročilo pravi, da je Stanislav radi tega jokal, da se mu je potem prikazal cel zbor angelov in da mu je eden izmed njih prinesel sv. hostijo in ga obhajal.

Par ur pozneje je Stanislav klečal pred o. Kanizijem. Odprl mu je svoje srce in mu povedal, da ga presv. Devica kliče v družbo Jezusovo.

O. Kanizij ga je pridržal v Dillingen-u tri tedne. Potem ga pokliče k sebi in mu reče: »Sin moj, čaka te še dolga pot. Treba bo iti v Rim, da se bolj oddaljiš od Poljske. V Rimu te bo sprejel general naše družbe«.

Stanislav se brž odpravi peš v Rim. Seboj nese pismo o. Kanizija do generala o. Frančiška Borgia.¹⁾ Spremljali so ga še drugi redovniki. Tja so prispeli dne 25. okt. l. 1567. Pogled na večno mesto, središče katoliške cerkve, je Stanislava napolnil z nepopisnim veseljem. Odkar je zapustil Dunaj, je minulo

— — — — —
¹⁾ To pismo se še sedaj hrani v Rimu v sobi, kjer je živel in umrl sv. Stanislav.

že dva meseca in pol in Stanislav je v tem času peš prehodil tisoč in osemsto kilometrov. To je storila resna in odločna volja in nepremagljiv pogum, v čemer ga mora mladi na posebno posnemati.

V Rimu.

Stanislav in general družbe Jezusove Frančišek Borgia sta se takoj sporazumela. Ko je general Frančišek Borgia prebral pismo o Kanizija in slišal o vsem trpljenju malega Stanislava, ga je objel in takoj sprejel mej redovnike. Dva dni pozneje mu je odprl vrata v noviciat. Sv. Frančiška Borgia je zelo ganiło pripovedovanje o prikazni Marije Device z detetom Jezusom in o obhajilu, ki ga je prejel iz angelovih rok.

Radi velikega števila kandidatov so jezuitje imeli takrat noviciat na treh mestih: Santa Maria della Strada, sedaj Gesu, Collegio Romano in S. Andrea. Stanislav je bil na vseh treh mestih po nekoliko časa. Zadnjič je bil pri Sv. Andreju, kjer je umrl. Mej kandidati so bile takrat imenitne osebnosti na pr. Klavdij in Rudolf Acquaviva iz plemiškega rodu. Prvi je kasneje postal general in je vodil družbo trideset let, drugi je umrl mučenik v Indiji.

Voditelj novicev je večkrat dejal drugim: »Bodite, kakršen je Stanislav, in boste vsi svetniki«.

Iz vsake besede in iz vsakega dejanja se je poznalo, da vodi Stanislava božji Duh. Bil pa je tako ponižen, da je prosil, naj mu dajo le staro, ponošeno obleko. Ko so včasih hva-

lili njegovo plemstvo, je dejal: »Plemstvo tega sveta ne zasluži nobene hvale, ampak kri Kristusova, ki nas je rešila«.

Nekega dne ga je prišel obiskat kardinal Commendone. Stanislav je bil prav takrat v kuhinji, kjer je pomagal kuharju. Rokave je imel zavihane in s predpasnikom je bil zavezan kakor hlapčič. Tak je hotel iti pred kardinala. Predstojniki so ga morali ustaviti in mu veleli, naj se lepo obleče, da se dostojno predstavi cerkvenemu knezu.

V samostanu se je odlikoval v veliki ponižnosti in natančni pokorščini. Nekega dne je naročil kuhar njemu in tovarišu Acquavivi, naj prineseta določeno število polen. Acquaviva je bil stariši in si je hotel naložiti večje število polen, toda Stanislav ga ustavi in reče: »Zakaj bi jaz moral izgubiti zaslugo pokorščine. Kuhar nam je število polen določil«.

Predstojniki so ga morali v pobožnosti celo krotiti.

Žalost pri Kostkovih na Poljskem.

Oče Kostka je bil po dolgem iskanju, vendar-le izvedel, kje da je Stanislav. Takoj je vzel v roke pero in mu v jezi pisal to-le pismo: »Ti si s svojo lahkomišljenostjo onečastil našo družino in omazal z blatom nesramnosti hišo Kostkov, ker si beračil iz Nemčije do Rima. Če boš vztrajal v tej neumnosti, mi nikar ne hodi več na Poljsko. Tu bi te poiskal in namesto zlate verižice, bi dobil železno verigo. Pahnil bi te v kraj, kjer ne bi videl več solnca«.

Strašno pismo! Bilo je nerazumljivo, kako more oče kaj takega pisati sinu, katerega je prej tako gorko ljubil.

Stanislav je jokaje odložil pismo, potem pa se je usedel in odpisal očetu mej drugim tudi to-le: »Ne razumem, kako Vas more žaliti to, kar bi Vam moralo biti v največje veselje. Ali ni velika čast, da ima kdo sina na nebeškem dvoru? To bi vas moralo tem bolj veseliti, ker ne zahteva Gospod od Vas prav nobenih stroškov, dočim je treba mnogo potrositi, če hoče kdo spraviti svojega sina na dvor pozemeljskega kralja. Braniti mi, da bi ne smel služiti Bogu in upirati se Njegovi volji je prazno in škodljivo. Če bom vztrajal, bo koristno zame in za Vas«.

Oče se ni dal na noben način omečiti.

Stanislav na potu popolnosti.

Predstojniki so kmalu spoznali, da je Stanislav predraga in izredna osebnost. V kratkem času je došel na vrhunec popolnosti. Bil je neprestano s svojimi mislimi pri Bogu. Njegova duša je bila vtopljenjena v morje božje ljubezni. Predstojniki so mu morali krajšati čas molitve, ker so se bali za njegovo zdravje. Pri molitvah ali pri premišljevanju je bil ves goreč. Tovariši so ga večkrat videli ožarjenega z nebeško svetlobo.

V besedah je bil Stanislav kratek in moder. Rekel je par jedrnatih besedi, potem pa ponižno in pohlevno molčal. Tovariši so se trudili, da bi ga včasih spravili v govor, kajti vsaka njegova beseda jih je očarala in navdušila za sveto stvar.

Nekega dne reče voditelj novincev: »Stanislav, s čim bi se ti hitro oskrbel, če bi ti predstojniki ukazali, da moraš oditi v Indijo?« Stanislav odgovori: »Vzel bi pred vsem seboj dober klobuk potrpežljivosti, suknjo božje ljubezni, par čevljev zatajevanja — nato bi hitro odšel«.

Kako je Stanislav ljubil presv. Devico.

Kdo naj popiše nežno ljubezen mladega Stanislava do Marije, prečiste Device? Da je le videl kje njeno podobo ali zapisano njeno ime pa so se mu hitro orosile oči. Ko je odhajal iz sobe, jo je prosil blagoslova, ko je začel kako delo, jo je vselej klical na pomoč obrnivši se k njeni podobi ali h kaki cerkvi. Preden se je zvečer vlegel v posteljo, je obrnil še oči v njeno podobo. Večkrat so ga slišali tako-le govoriti: »O predraga mati, ne morem se prav izraziti pa saj ti veš, da te ljubim«.

Dne 5. avg. l. 1568. je o. Emanuel Sa povabil Stanislava, naj bi šel z njim v cerkev Marije Snežnice. Stanislav je bil radi tega izredno vesel. Ob tej priliki je rekel o. Emanuelu te-le besede: »Če praznujejo svetniki v nebesih vnebovzetje Marijino na tak način kakor mi na zemlji, upam, da bom še letos sredi mej njimi, ko ji bodo peli hvalno pesem«.

O. Emanuel ga pogleda in mu reče: »Stanislav, ti ljubiš torej Marijo prav posebno?«

Stanislav reče: »In kako jo ljubim! Saj je moja mati!«

Očetu Emanuelu so te besede presunile srce. Spominjal se je tega prizora vse žive

dni. Prišedši domov je vse to opisal o. generalu Frančišku Borgia.

Kdo bi si bil mogel takrat misliti, da je Stanislav tiste besede govoril resno? In vendar je bilo vse res.

Stanislav piše Mariji pismo, v katerem jej naznanja, da želi biti za njeno Vnebovzetje v nebesih.

Stanislav je bil preprosta duša. Ta preprostost pa je bila vzvišena, da so jo vsi občudovali.

Nekega dne si je v svoji preprostosti mislil: Ali bi ne smel pisati Mariji pisma ter jej naznaniti, da sem se tega sveta naveličal in da bi jo že rad videl?

Ko je to mislil, je prešteval že dneve do vnebovzetja, kakor preštevajo drugi dneve v tednu. Priporočal se je tudi sv. mučeniku Lavrenciju, naj bi mu izprosil milost, da bi vnebovzetje Marijino mogel še to leto praznovati v nebesih. Sv. Lavrenciju je hotel tudi pismo izročiti z naročilom, naj bi je oddal Mariji.

Usedel se je torej, vzela v roke pero in spisal dne 9. avg. Mariji pismo. V njem pravi, da bi jo zelo rad videl in da to že težko pričakuje; da joče po dnevu in po noči, ker je daleč od nje; da je kakor izgubljen na tem svetu, ker ne vidi Nje ob svoji strani; prenašal da je do sedaj potrpežljivo, da pa sedaj ne more več, ker bi umrl, če bi ostal še dalje v pregnanstvu. Zato da jo prosi, naj bi ga vzel k sebi za praznik vnebovzetja, da bi jo gledal v nebesih v zmagoslavju.

To pisemce je vse premočil s solzami.

Na praznik sv. Lavrencija dne 10. avg. vzame zjutraj pismo, si je položi na prsi in gre v cerkev. V cerkvi prosi goreče, naj bi sv. Lavrencij izročil to pisemce v roke Mariji.

Kaj se je zgodilo s pisemcem, ni znano. To je gotovo, da je bil Stanislav od listega dne gotov, da bo praznoval vnebovzetje Marijino v nebesih. Pričakoval je z velikim veseljem po par dneh smrt...

Zadnje ure.

Stanislav ni več prešteval dni, ampak ure, ki so ga še ločile od Marije. God sv. Lavrencija dne 10. avgusta je obhajal še v zdravju in veselju. Nenadoma pa ga zvečer napade lahka mrzlica. Predstojniki ukažejo, naj gre v posteljo. Tovarišem novincem, ki so ga spremili v sobo, reče: Še par dni!

Ko se vleže v posteljo, povzdigne oči proti nebu in smeja se vzklikne: »Češčen bodi Gospod! Vstal ne bom več«. Ko vidi, da so tovariši radi teh besedi postali žalostni, dostavi: »Umril bom, če je to sveta volja božja«.

Očetu Acquavivi je povedal, da mu je sv. Lavrencij naznanil smrt za praznik Marijinega vnebovzetja. To je ponovil tudi predstojniku očetu Ruiz-u. Poklicali so zdravnike, ki pa niso spoznali nobene nevarne bolezni.

Tako je bilo vse do 14. avgusta. Predpoldne je zaklical Stanislav ves iz sebe: »O kakšno veselje! Nocoj bom v raju!« Te besede je slišal redovni brat, ki je bil takrat v sobi. Rekel mu je: »Za smrt treba drugačne

bolezni! Bil bi velik čudež, ko bi za tako bo-
lezen moral kdo umreti«.

Toda nenadoma je Stanislav okrog po-
ludne opešal in izgubil zavest. Predstojniki in
tovariši so jokali okrog postelje moleč, naj bi
Bog ohranil hiši neprecenljivi zaklad in an-
gela varuha redovne družine.

Ko se je Stanislav spet zavedel, mu reče
o. Fazi: »Kako torej, Stanislav, ali si izgubil
pogum?« Stanislav odgovori: »Nimam več
nobenih moči!« Mrzel pot mu je tekel po
obrazu. Vsi udje so mu bili otrpli, le oči je
dvigal proti nebu hrepeneč po združitvi z
Bogom.

Sedaj poprosi, naj ga položijo na gola
tla, ker da hoče umreti spokornik.

Tega predstojniki s početka niso dovo-
lili, a so se morali jokaje vdati, ko jih je milo
prosil. Raztegnili so torej rjuho in ga polo-
žili nanjo.

Slovo.

Vstopil je spovednik in ga zadnjič spo-
vedal. Preden so ga zadnjič obhajali, je pro-
sil vse, naj mu odpustijo, če je kdaj koga
žalil. Srčno se je tudi zahvalil družbi Jezu-
sovi, ki ga je vzela pod svoje okrilje. Kmalu
potem je sprejel tudi sv. poslednje oltje.

Na vprašanje, ali je vdan v voljo božjo, je
odgovoril: »Gospod, moje srce je priprav-
ljeno«.

Od časa do časa je pogledoval na podo-
bo M. b., ki jo je imel poleg sebe. To podobo
je poljuboval in močil s solzami.

Nekdo ga vpraša, zakaj drži rožni venec v roki, če ga ne more več moliti? Stanislav se posmeje in de: »Je rožni venec Marije Device; pogled nanj mi je v tolažbo, včasih ga tudi poljubim«. — »Dobro«, pravi oni, »v kratkem boš gledal Marijo in ona ti bo dala roko v poljub«. — Te besede so ga posebno razveselile.

O polunoči reče predstojniku očetu Ruiz-u: »Oče, čas je kratek!« — »Kaj želiš?« reče oče. — »Treba se je pripraviti«, pravi Stanislav. Tedaj vzame v roke božje razpelo in posluša in ponavlja »pripočanje duše«. O. Ruiz se je hotel malo vstaviti, da bi se bolnik preveč ne utrudil, a Stanislav reče: »Ne, ne! To mi je v veliko tolažbo!« In začel je poljubovati rane Jezusove in klicati na pomoč vse svetnike.

O. Ruiz pripoveduje: V trenutku, ko smo mislili, da izdihne dušo, je zaklical: »Vidim jasno luč, vidim Marijo Devico, ki jo obdaja krog devic«.

Držeč v eni roki rožni venec, a v drugi luč je mirno izdihnil svojo dušo in zaprl svoje oči ob treh zjutraj dne 15. avgusta l. 1568. na praznik vnebovzetja M. D.

Po smrti.

Vest o njegovi smrti se je raznesla po Rimu ko blisk. Vse je drlo k sv. Andreju, da bi še enkrat videli Stanislava. Več dni je bila soba, kjer je ležal mrtev, neprestano polna ljudi, ki so prihajali in si jemali za spomin — rože, na katerih je ležal, kajti položili so ga mrtvega na posteljo, natrošeno z rožami. Po-

Držeč v eni roki rožni venec a v drugi luč je mirno izdihnil svojo dušo...

kopali so ga v cerkvi, ki je zraven samostana, v katerem je umrl.

V življenju ni bil dosti poznan. Zgodovina njegovega življenja se začne nekako še-le po njegovi smrti.

Ko je Stanislav ležal na mrtvaškem odru, je stari Kostka poslal s Poljskega sina Pavla v Rim, naj bi ga siloma iztrgal jezuitom in pripeljal domov. Toda že po potu je Pavel izvedel, da je Stanislav umrl. Ta vest ga je zelo potrla. V Rimu je slišal o izredni svetosti svojega brata, o njegovi sveti smrti in o njegovem češčenju.

Vrnivši se na Poljsko je pripovedoval o vsem, kar je videl in slišal. Njegovi stariši so bili silno potrfti. Njegov oče je kmalu potem umrl in umrl je tudi njegov najmlajši sin Albert. Mati Margarita je bila vsled tolikih izgub neutolažljiva. Bog pa ji je dal dočakati dolgo življenje, da je videla, kako se je ves svet začel v molitvah obračati k čudodelniku Stanislavu. Tudi brat Pavel se je spreobrnil. Že v Rimu se je bil vrgel na grob Stanislavov in bridko jokal in obžaloval svoje grehe.

Eno leto po smrti sv. Stanislava sta že dva životopisa o njem krožila po vseh poljski zemlji, a dve leti po njegovi smrti so ga že imenovali blaženega in so se njegove podobe že izobešale po cerkvah.

Po smrti matere Margarite se Pavel ni poročil, ampak se posvetil Gospodu. Razdal je skoraj vse premoženje, sezidal veliko bolnico in samostan za oo. jezuite in je bogato obdaroval kapelo, ki je bila posvečena sv. Stanislavu. Tam si je izvolil tudi grob. Živel

je sveto in spokorno. Dočakal je srečo, da je sv. Oče slovesno proglasil njegovega brata Stanislava blaženega. Kadarkoli so ga spomnili na Stanislava, vselej je začel jokati in se obtoževati, da je bil njegov preganjavec. Nazadnje je zaprosil, naj bi ga sprejeli v družbo Jezusovo. Prošnja je bila sicer uslišana, a preden je mogel urediti svoje stvari in stopiti v noviciat, je umrl dne 13. nov. l. 1607., prav tisti dan, ki je bil kasneje določen za god sv. Stanislavu.

Slavni grob sv. Stanislava.

Na njegov grob so se stekale množice s celega sveta: Preprosto ljudstvo pa tudi knezi in kralji so iskali na njegovem grobu pomoči in tolažbe. Takoj po smrti so se začeli goditi na njegovo priprošnjo veliki čudeži. Ko so dve leti po smrti odprli grob, so našli truplo še popolnoma ohranjeno. Strohnelo je še-le po tretjem letu, toda iz groba je puhtel prijeten duh.

Iz cele Evrope in celo Indije so prinašali darove iz diamanta, zlata itd. za Stanislavov grob.

Javno češčenje »blaženega« Stanislava je dovolil za Poljsko že papež Klement VIII. (od 1592.—1605.). Za Rim je to češčenje dovolil papež Pij V. (od 1605.—1621.). Sv. Stanislav je bil prvi iz družbe Jezusove, ki je bil proglašen za blaženega.

Kmalu nato so privreli Turki proti poljski zemlji. Poljski kralj Sigismund je v veliki stiski poslal odposlance v Rim s prošnjo, naj bi poslali na pomoč kako relikvijo sv. Stanislava.

Poslali so njegovo lobanjo. Bitka je bila sicer strašna in vse bojno polje je bilo napolnjeno z mrličmi, a Poljaki so zmagali.

Poljsko so potem še drugič napadli Turki, združeni z ruskimi kozaki. Več ko stotisoč mož je takrat izgubil sovražnik. Poljska je bila rešena.

Toda ne samo Poljska, cela Evropa in daljne Indije so se z zaupanjem in uspehom obračale do Stanislava in so zahtevale od rimskih papežev, naj bi se Stanislav prištel mej svete. To se je tudi zgodilo. Papež Benedikt XIII. je dne 31. dec. l. 1726. proglasil Stanislava Kostko in Alojzija Gonzago za svetnika. Hkrati je papež oba proglasil za patrona katoliške mladine. Ta dva mladeniča naj bi bila za vse pozne rodove vsej mladini zgled nedolžnosti in požrtvovalnosti, naj bi bila zgled, kako moramo zaničevati posvetne, minljive reči, da dosežemo popolnost sv. čednosti.

Družina imena Kostka je na Poljskem izumrla, a nje čast in slava živi z imenom sv. Stanislava vsa stoletja in bo živela do konca dni.

Sv. Alojzij Gonzaga, patron katoliške mladine.

Kristus je rekel na gori: »Blagor njim, ki so čistega srca, ker Boga bodo gledali«. Sv. Alojzij je dal vsej mladini prekrasen zgled, da lahko spoznajo, kaj se pravi biti čistega srca. Dal pa je tudi **zgled dobrodelnosti, duhovne in telesne**, ki naj bi jo gojili vzorni mladeniči in dekleta: žrtvoval je za bližnjega svoje življenje.

Alojzij se je rodil dne 9. marca 1568. Njegov oče Ferrante Gonzaga je bil mejni grof v Kastiljonu (Castiglione) ob gardskem jezeru in je želel, da bodi prvorojenec Alojzij njegov naslednik v mejni grofiji. Ko je bil še-le štiri leta star, ga je oče vzel seboj k vojaškim vajam, ki jih je opravljal s svojimi vojaki. V taboriščih je slišal od vojakov marsikatero nerodno besedo, ki si ji je priučil in jo ponavljal, čeprav ni razumel nihi pravega pomena. Pozneje, ko je vse dobro razumel, je bridko obžaloval in se s solzami spovedoval. V sedmem letu je kazal nenavadno molčečnost in pobožnost in je že takrat trdno sklenil, da hoče le za Boga živeti. Ko je bil devet let star, so ga stariši poslali v Firence v šole, da bi se svojemu stanu primerno izobrazil.

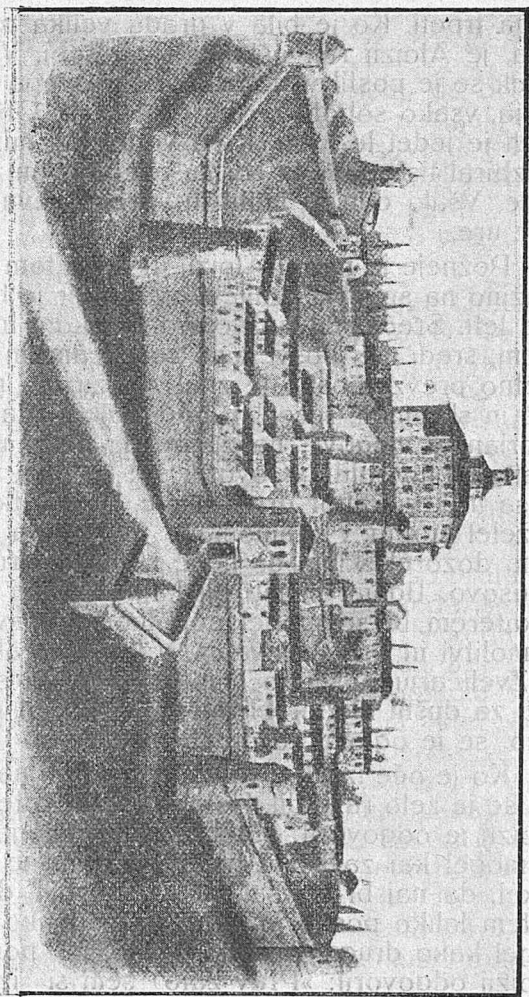
Napravil je v Florenci pred Marijinim kipom obljubo
večne čistosti...

V Florenci je lepo napredoval v človeških znanostih, še bolj pa v sv. čednostih. Milost božja ga je čudovito podpirala in na duši bogatila. Do Matere B. je imel veliko spoštovanja in gorečo ljubezen. Da bi prečisto Devico na poseben način razveselil, je napravil v Florenci pred njenim kipom obljubo večne čistosti. To svojo obljubo je prav vestno izpolnjeval. Po cestah je hodil navadno s povešenimi očmi in se je izogibal občevanju z drugim spolom. Zato pa ga je Bog obdaroval z največjo čistostjo. Ti, kateri so njegovo notranjost poznali, so zatrjevali, da ni imel Alojzij nikdar nobenega nečistega občutka in da se ni nikdar z nobeno nečisto mislijo pregrešil zoper svojo obljubo.

Ko se je sv. Alojzij vrnil v Castiglione in je prišel tja milanski nadškof sv. Karol Boromejski na vizitacijo, je Alojzij iz njegovih rok prejel prvo sv. obhajilo. Takrat je bil dvanajst let star.

Pozneje je oče vzel Alojzija seboj v Casale Monferrato. Tu je Alojzij zahajal v samostan barnabitov. Občudoval je menihe, ki so tam živeli le za Boga, popolnoma ločeni od sveta. To je v njem rodilo misel, da bi se odpovedal prvorojenstvu in grofiji in stopil v kak red. Pomnožil je molitve in sv. obhajila, da bi ga Bog razsvetlil, kaj mu je storiti. Tako je dozorel v njem trden sklep, da bi stopil v red.

O tem svojem namenu ni nikomur nič povedal. Začel pa je takoj bolj po meniško živeti. Zatajeval se je, kar se je dalo. Njegove sobe niso smeli več kuriti, za ozebke na rokah ni jemal več zdravila, ker je hotel za-

Mesto in grad Castiglione, kjer je bil rojen sv. Alojzij.

Boga trpeti. Ko je bila v gradu velika pojedina, je Alojzij raji ostal v svoji sobi. Vsaki petek se je postil v spomin Kristusovega trpljenja, vsako soboto pa na čast M. B. Ob teh dneh je jedel le kruh in pil vodo. Pri mizi si je izbiral tiste jedi, ki so mu bile najmanj prjetne. Vsaki dan je molil in premišljeval po cele ure.

Pozneje je moral Alojzij iti z očetom in z družino na španski kraljevi dvor, kjer je bival dve leti. Sredi mej posvetnim bleskom in sijajem, sredi mej posvečnimi veselicami in posvetno prevzetnostjo je znal Alojzij biti molčeč in skromen, resen in bogaboječ, da se dvorjani v njegovi navzočnosti niso upali nespodobno šaliti. Govorili so: Alojzij ni iz mesa in krvi kakor drugi ljudje. S početka je le želel stopiti v samostan, sedaj pa je v njem dozorel sklep, da hoče stopiti v družbo Jezusovo. Ugajal bi mu bil kajpada bolj red, v katerem bi se mogel popolnoma posvetiti le molitvi in premišljevanju, a ker je bral, da je Zveličarju posebno ljub tisti red, ki skrbi tudi za dušni blagor bližnjega, zlasti za mladino, se je odločil za družbo Jezusovo.

Ko je oče izvedel o tem njegovem namenu, se je zelo razsrdil. Hotel ga je celo tepsti. Alojzij je odgovoril: »Štel bi se srečnega, ko bi mogel kaj za Boga trpeti«. Ko mu je oče rekel, da naj bi si vsaj tak red izvolil, da bi potem lahko postal škof ali da bi lahko dosegel kako drugo častno mesto, je ponižni Alojzij odgovoril: »Prav zato sem si izvolil jezuitski red, ker se v njem ne smejo sprejemati častna mesta. Ko bi hrepenel po časteh,

bi pač ostal v svetu in bi kot prvorojenec lahko postal mejni grof«.

Oče je poskusil še marsikaj, da bi sina odvrnil od te misli. K njemu je pošiljal celo duhovnike, ki naj bi ga pregovorili. Toda Alojzij se ni dal več odvrniti. Ostal je trden v svojem sklepu. Očetu pa je izjavil: »Ubo-gati moram bolj Boga, ki me kliče v jezuitski red, nego očeta«.

Po dveh letih se grof Ferrante Gonzaga vrne z vso družino v Castiglione. Od tu pošlje Alojzija z bratom Rudolfom na vse ita-lijanske knežje dvore upajoč, da se bo Aloj-zij raztresel. V Chieri so priredili njima na čast celo ples. Ko se je pa hotela neka go-spica približati Alojziju in ga povabiti na ples, je Alojzij utekel v sobo, ki je bila za sluge in se skrnil pod posteljo.

Po končanem potovanju sta se brata vrnila v Castiglione. Alojzij je bil sedaj še bolj odločen za vstop v jezuitski red. Nekega dne je ukazal oče slugi, naj pogleda, kaj dela Alojzij v svoji sobi? Sluga je pogledal skozi neko luknjo in je videl Alojzija klečečega pred božjim razpelom in bičajočega se. Jokaje teče h grofu in mu pove, kar je videl. Drugi dan je sam grof ob isti uri gledal skozi luknjico in je prav tako videl. To ga je silno presunilo. Potrkal je na vrata in vstopil s so-progo, materjo sv. Alojzija, v sobo. Tu sta oba videla tla, kjer je klečal, namočena s solzami. Sedaj še-le je oče spoznal milost božjo in ni več nasprotoval.

Alojzij je moral podpisati listino, s katero se je odpovedal grofiji odstopivši vse dedin-

ske pravice mlajšemu bratu Rudolfu. To odpoved je moral potrditi cesar. Zato je moral Alojzij še dolgo čakati.

Mej tem ga pošlje oče po važnih opravkih v Milan. Ponižni in bistrourni mladenič je vse na najboljši način izvedel. Čas svojega bivanja v Milanu je porabil za šolo v jezuitskem kolegiju.

Ko je cesar potrdil Alojzijevo odpoved, je oče sam prišel v Milan in Alojzija še enkrat milo prosil, naj se premisli in naj ga ne zapusti, toda Alojzij je ljubeznivo odgovoril, da je to božja volja, ki jo mora izvršiti.

Treba pa je bilo Alojziju še marsikatero zapreko premagati. Slutil je, da ga čakajo v Kastiljonu, ko se vrne tja, nove težave. Zato je pisal generalu jezuitskega reda v Rim, da bi bilo najbolje, ko bi ušel od hiše. General pa mu je odpisal, naj ne hodi od hiše brez očetovega dovoljenja. Oče pa ni hotel dati dovoljenja, ampak je molče zavlačeval. Nekega dne ga Alojzij prosi, naj da obljubljeno dovoljenje. Oče pa odgovori, da naj počaka do 25. leta. Alojzij je takrat imel še-le 17 let.

Alojzij je bil sicer žalosten, a ni obupal. S svojo ljubeznivostjo in vztrajnostjo je tudi to premagal in dobil od očeta dovoljenje in blagoslov. Takrat mu je oče rekel: »Sin moj, tvoje besede so mi ranile srce, saj te ljubim in sem te vedno ljubil, kakor zaslužiš. V tebi je bilo vse moje upanje za našo hišo. Ker te pa Bog zove, kakor praviš, pojdi, nočem ti braniti. Pojdi, dragi mi sin, kamor ti je ljubo, jaz ti dam svoj blagoslov«.

Tako je Alojzij vse dosegeel in bil sprejet l. 1585. v Rimu v samostanu: Al Gesu.

Sprejel ga je general o. Klavdij Acquaviva, nekdanji sošolec sv. Stanislava. Njemu je oče pisal: »Vi boste sedaj gospodarji najdražjega zaklada, ki sem ga jaz imel na svetu«.

Čeprav je bil Alojzij sin visokega kneza, ni dovolil, da bi delali ž njim v samostanu kake izjeme. Njegovo največje veselje je bilo, če je mogel v samostanu opravljati najnižja opravila, ki jih navadno opravljajo le hlapci ali dekle. Edina skušnjava, ki ga je mučila v noviciatu, je bila nenavadna otožnost in pa misel, da ni morda prav poklican za jezuitski red. Toda te misli so bile le oblački, ki so šli mimo nebes njegove čiste duše...

Alojzij je bil tako navezan na Boga in na božje reči, da je tudi med jedjo mislil le na svete reči, ki so se pri mizi brale ali pa je kaj drugega pobožnega premišljeval. Da bi se v čem ne pregrešil ali da bi se ne oddaljil od Boga, je zelo ljubil molčečnost. Pri takih izredno pobožnih osebah se prav lahko utihotapi kako samoljubje. Tega sovražnika se je Alojzij zelo bal in je zato vsako tudi najmanjšo samoljubno skušnjavo skušal zatreti. Sprejemal je z veseljem vsako reč, ki je žalila njegovo častihlepje na pr. hotel je od predstojnikov le ponošene obleke, prosil je, naj bi smel po rimskih ulicah z vrečo nabirati milih darov, naj mu pogrške očitajo vpričo drugih itd. Predstojnik, ki je hotel Alojzija preizkusiti, ga je nekoč dal v pomoč hlapcu, ki je mize pogrinjaj in je temu naročil, naj vsako njegovo delo pograja. Preizkušnjo je izvrstno prestal, kajti na nobeno grajo ni odgovoril niti besedice. Prigodilo se je tudi, da mu je

predstojnik včasih po pomoti očital kak pogrešek, pa Alojzij ni ugovarjal in je celo molče kazen sprejel. V prepirih je povedal le svoje mnenje in ni nikdar drugih mnenju ugovarjal ali koga pobijal niti zagovarjal svojega mnenja proti drugim.

Sv. Alojzij je tako ukrotil vse strasti, da ni bil zmožen niti greha iz človeške slabosti. Pri izpraševanju vesti se ni mogel prav nobenega greha domisliti, pa se je v veliki ponižnosti bal, da bi to ne bila morda zaslepljenost. O tem se je hotel posvetovati s predstojnikom. Milost božja in vztrajna vaja je njegovo dušo tako izčistila, da ni bil nič raztresen, tudi ne ko je opravljal dolge molitve in premišljevanja. Predstojnikom, ki so ga o tem izpraševali, je razodel: »Vsa moja raztresenost v šestih mesecih mojega novicijata ne presega časa, ki je potreben, da izmolimo angelovo češčenje«. Kakor se drugim zdi težko dvigati duha k Bogu, tako se je njemu zdelo težko odvrčati svoje misli in svojega duha od Boga.

Tako je izvrstno prestal dve leti v novicijatu, kakor predpisujejo Pravila jezuitskega reda. Nato je dobil nižje redove. Sedaj je svoje pobožnosti še pomnožil in je v sv. čednostih še napredoval. Njegov sodobnik in životopisec, Cepari pravi o njegovi ponižnosti: Alojzij je prav rad opravljal navadna, preprosta dela. Bil mu je veselje, da je umival krožnike in skleda, da je pometal sobe, da je ometal pajčevino, čistil in pripravljaval svečke itd. Ukaze svojih predstojnikov je izpolnjeval vestno in natančno kakor božje ukaze.

Bil je prepričan, da se v ukazih predstojnikov razodeva božja volja. Njegovo srce je bilo popolnoma in brez pridržka vdano Bogu. Zato so mu bili vsi pogovori, ki se niso tikali božjih reči, zoprni. Prosil je svoje predstojnike, naj bi se smel tudi ob prostih urah, ki so bile namenjene za razvedrilo in oddih, razgovarjati le o verskih rečeh. — Pri vsakem delu je imel najčistejše krščanske nagibe. Ko je prišel kak novinec v kolegij, se mu je Alojzij skušal takoj pridružiti in se ž njim seznaniti. Hotel je biti ž njim o vseh prostih urah po dnevu in tudi cele tedne. Potem se mu je začel polagoma odtegovati, dokler se ni pridružil drugemu, ki je prišel v kolegij, in se je ž njim prav tako obnašal ko s prejšnjim. Kdor bi bil Alojzija presojal le površno, bi bil rekel, da je nestalen, zvedav in lahkomiselen, toda temu ni bilo tako. Alojzij je hotel pri vsakem, ki je nanovo prišel v zavod, zanetiti ogenj božje ljubezni, navdahniti mu pogum ter ga navdušiti za sv. čednosti in za popolnost.

Eno leto pred svojo smrtjo je oddal vse svoje spise, ki so vsebovali le verske reči, patru rektorju. Rektor ga je vprašal, zakaj ne hrani svojih reči? Alojzij je odgovoril: »Ti moji spisi so moje edino veselje na tem svetu, a tudi tega veselja nočem imeti, ker se hočem popolnoma ločiti od sveta in se Bogu žrtvovati«. To je bil res nebeški odgovor. In Alojzij je to resno mislil, kakor je pokazala bodočnost.

Dva meseca po vstopu v noviciat mu je umrl oče. Alojzij je srčno žaloval po dobrem očetu.

L. 1589. je nastal mej njegovim bratom Rudolfom in vojvodo mantovanskim velik in oster prepir, ki ga niso mogli poravnati ne cesar ne kardinali. Vojvodinja Eleonora, mati mantovanskega vojvode in Alojzijeve mafi ste se zjediniili, naj bi za sodnika poklicali Alojzija iz Rima. Na ukaz predstojnikov je Alojzij odšel domov in je s svojo ljubeznivostjo takoj poravnal nastali prepir. Ko se je vračal v Rim, se je ustavil nekaj mesecev v Milanu pri oo. jezuitih.

Kmalu po njegovi vrnitvi v Rim je nastala l. 1591. huda kužna bolezen. Alojzij je prosil, naj mu predstojniki dovoie, da bi smel z drugimi brati v bolnici streči bolnikom. Predstojniki so le neradi uslišali to njegovo nujno prošnjo. Bali so se po pravici za njegovo zdravje. Alojzij se je res v kratkem času nalezal te bolezni. Ko je moral leči v posteljo, je kazal očitno veselje. Upal je, da je sedaj prav gotovo prišel čas srečne smrti. To njegovo preveliko veselje in pravo hrepenenje po smrti ga je pozneje strašilo, kakor da bi bilo pregrešno. Zato je prašal spovednika za svet. Spovednik ga je pomiril: Kako naj bi bilo pregrešno, saj je hrepenel le po Bogu!

Kako ljub da je bil Alojzij vsem ljudem, dokazuje ta-le dogodek: V času, ko je bil Alojzij bolan in ni mogel več hoditi, je bil v samostanu smrtno bolan tudi stari pater Ludovik Corbinelli iz Benetk. Le-ta je prosil postrežčeka, naj mu prinese v sobo bolnega Alojzija, ker bi ga še enkrat rad videl. Postrežček ustreže njegovi prošnji, obleče Aloj-

zija in ga nese v naročju k bolnemu patru. Umirajoči pater se silno razveseli, ko zagleda svetega mladeniča in reče: »Dragi moj brat Alojzij, jaz bom kmalu umrl in vas ne bom več videl. Izkažite mi torej milost in blagoslovite me!« Alojzij pa odgovori: »Vi ste stariši in duhovnik, torej morate vi mene blagosloviti!« Umirajoči starček pa ni odnehal s svojo prošnjo. Tedaj se Alojzij prekriža in izgovori: »Gospod Bog naj blagoslovi oba!« Nato vzame blagoslovljeno vodo, poškropi umirajočega in reče: »Gospod Bog naj vas napolni s svojo sveto milostjo!«

Čisto, sveto in vdano mišljenje dokazuje pismo, ki ga je Alojzij pisal materi med to boleznijo:

»Pred enim mesecem sem bil prav blizu, da bi dosegel od Gospoda največjo milost katero sem pričakoval. Upal sem, da bom umrl v njegovi ljubezni. Prejel sem bil že sv. popotnico in sv. poslednje olje. Toda bolezen se je izprevrгла v počasno mrzlico. Zdravniki se trudijo, da bi mi spet pridobili telesno zdravje, a jaz upam z veseljem, da mi Bog podeli veliko boljše darilo. Zato pričakujem potrpežljivo, da me Vsemogočni v kratkem času milostno odpokliče s sveta umrljivih v svet živečih, iz človeške družbe v družbo angelov in svetnikov v nebesih, od pozemeljskih in minljivih stvari k gledanju in premišljevanju vsemogočnega in večnega Boga. Bodi vam to v tolažbo, ker vem, da me ljubite in da želite, kar je res zame najbolje. Prosim, molite za me, naj me Gospod vrednega spozna, da pridem po tem kratkem

času, ko moram biti še na razburkanem morju tega sveta, po zaslugah Jezusa Kr. in po priprošnji njegove presv. Matere, oblečen z obleko dušne čistosti, v obljubljeni deželo, kjer se bom vekomaj veselil v Bogu.

Vam v Gospodu prepokorni sin
Alojzij Gonzaga.

Od tistega dne, ko je legel v posteljo pa do smrti ni maral, da bi se kdo ž njim razgovarjal o drugem ko o Bogu in o večnem življenju. Večkrat je poprosil, naj mu dajo obleko, da bi stopil nekoliko iz postelje. Ko so mu dali, se je s trdom vlekel do mize k božjemu razpelo, katero je vzel v roke in je začel s spoštovanjem in z ljubeznijo poljubovati. Prav tako je delal tudi z neko podobo M. B. Njegov postrešček ga je prosil, naj se nikar ne trudi, ker da mu hoče božje razpelo prinesiti k postelji. Toda Alojzij ni maral tega, ampak je dejal: »Ljubi brat, to so moje postajel!«

Molil je večkrat, naj bi umrl ali v osmini presv. Rešnjega Telesa ali na kak petek. Ko se je bolezen shujšala, je rekel veselo s bratu, ki ga je obiskal: »Prejel sem dobro sporočilo: Umril bom v osmih dneh. Pomagaj mi, prosim te, odpeti Te Deum, da se Bogu zahvalim za to veliko milost.« Tako sta skupaj odpela Te Deum. Zadnji dan osmine pa je prišel k njemu o. provincial in dejal: »Brat Alojzij, kaj je s teboj?« Alojzij reče: »Ljubi oče, jaz grem po svoji poti.« — »Kam pa?« — »V raj« reče Alojzij. — »V raj?« — pravi o. provincial. — »Da« ljubi oče — v raj, ako mi

grehi ne bodo na potu. Trdno upam, da me bo božje usmiljenje pripeljalo tja« — odgovori Alojzij.

Ko se je približala smrtna ura, je uprl oči v božje razpelo in snel pokrivalo z glave. Pokrivalo so mu spet deli na glavo, toda Alojzij je je hitro snel, mignil z očmi na božje razpelo in rekel: »Jezus ni umrl s pokrito glavo.« Umrl je malo pred polnočjo na osmino sv. Rešnjega Telesa, dne 24. junija l. 1591. izgovarjaje presv. ime Jezus. Dopolnil je 23. leto, dva meseca in enajst dni.

Njegov spovednik kardinal Bellarmin je izjavil o Alojziju, da se ni nikdar smrtno pregrešil, da je njegovo življenje bilo že od sedmega leta popolno, da ni imel nikdar nobenega počutnega veselja, da je bil vselej zgleden v pokorščini, ponižnosti, v zatajevanju, v zdržnosti, modrosti, pobožnosti in dušni čistosti. — Sv. Magdalena Paziška je videla v prikazni sv. Alojzija v nebeški slavi in je vsa iz sebe vzkliknila: »Nikdar ne bi bila verovala, da je nebeška slava tako velika. Alojzij je velik svetnik.«

»Blagor njim, ki so čistega srca, ker Boga bodo gledali.«

Po smrti Alojzijeви so se na njegovo priprošnjo godili veliki čudeži. Mnogo oseb, ki so njega klicali na pomoč, je bilo oproščenih nečistih skušnjav. Svetniki kaj radi uslišujejo, če jih prosimo sv. čednosti, v katerih so se sami posebno odlikovali. L. 1605 ga je papež Pij V. proglasil za blažnega in ko so tisto leto v kastiljonski cerkvi prvikrat razpostavili njegovo podobo in peli njemu v čast prvikrat sv.

Kip sv. Alojzija — patrona katoliške mladine.

mašo, je bila v cerkvi njegova mati Marta grofinja kastiljonska navzoča.

Papež Benedikt XIII. je proglasil dne 31. dec. l. 1726 njega in sv. Stanislava za svetnika in patrona katoliške mladine. Njegov naslednik Papež Klement XII. je podelil popolni odpustek vsem mladeničem in dekletom, ki bi šest nedelj zaporedoma vredno prejeli sv. zakramente in molili vsako nedeljo šest Očenašev, šest Češčena Marij in šest Čast bodi Bogu za razširjanje sv. cerkve in za dar sv. čistosti.

